

Moskva dobi spomenik Stalinovim žrtvam

Stalinovo truplo bo odstranjeno iz mavzoleja na Rdečem trgu, žrtve Stalinovih čist pa bodo dobile v Moskvi spomenik.

MOSKVA, ZSSR. — Jože Stalin-Visarionovič je utrpel posmrtno ponižanje, ko je 22. kongres Komunistične partije Sovjetske zveze na predlog Ivana Spiridonova, prvega tajnika partije v Leningrajski oblasti, sklenil odstraniti Stalinovo balzamirano truplo iz mavzoleja na Rdečem trgu, kjer je ležalo poleg trupla Lenina-Uljanova, vodnika boljševiške revolucije.

Stalinovo truplo bodo verjetno prepeljali na moskovsko pokopališče, kjer počivata v posebni grobnici Stalinova druga žena in nekateri drugi sorodniki pokojnega diktatorja.

Nikita Hruščev je obdolžil Stalina na 22. kongresu tisočev umorov nedolžnih ljudi, članov in celo vodnikov Komunistične partije, med njimi njegovega ožjega gruzinskega rojaka Ordžonikidzeja. Kongres je sklenil vsem tem žrtvam postaviti v Moskvi poseben spomenik.

Pripradnikom "protipartijske skupine" je Hruščev zagotovil, da bodo lahko "mirno delali in živeli, dokler bodo delali tiho kot ostali sovjetski ljudje"; ne bodo postali žrtve čistk, kot se je zgodilo Stalinovim nasprotnikom pred 20 leti.

Eichmannova razprava — samo politična burka?

WINSTON-SALEM, N. C. — Sodnik višjega sodišča Donald Phillips, ki je bil l. 1948 član zavestnega sodišča v Nuerenbergu, ki je sodilo glavne nacistične vojne zločince, je izjavil, da je bila sodna razprava proti Eichmannu v Izraelu s sodnega vidika komaj kaj več kot — burka.

"Mi smo smatrali Eichmanna za tako majhen zobček na kolese Hitlerjevega režima, da ga ne bi sodili, če bi ga že imeli v rokah" je dejal sodnik Phillips.

Izrael je po mnenju omenjenega sodnika Eichmanna uporabil, da pokaže svetu, kaj so nacisti vse počeli z Judi in drugimi jetniki v koncentracijskih taboriščih in kako so množično morili Jude.

Tito podpira Abesinijo

BEOGRAD, FLRJ. — Titovski strokovnjaki so napravili načrt za prvo abesinsko petletko. Ta je sedaj pri kraju in se po priznanju samih Abesincev ni nič pripada obnesla, dasiravno ni popolna polomija.

Abesinski cesar še zmeraj verjame jugoslovanskim strokovnjakom in jim je dal nalog, naj pripravijo načrt za drugo petletko. Cesar je pri tem izjavil, da bo za drugo petletko rabil kakšnih \$10,000,000 pomoči iz — Rusije!

Tako je prav! Tito naj dela načrte, Hruščev naj jih plačuje! Ni neumen abesinski cesar.

Pretežno jasno in hladnejše. Najvišja temperatura 58.

Rev. A. Merkun

BISEROMASNIK A. MERKUN JE DANES ZJUTRAJ UMRL

CLEVELAND, O. — Danes zgodaj zjutraj je umrl v St. Vincent Charity bolnišnici 85 let star biseromasnik in duh. svetnik č. g. Anton Merkun, nekdanji župnik na Holmcu pri Kamniku in v Dobrepolju na Dol. Po drugi svetovni vojni se je pred komunističnim nasiljem umaknil v Združene države, kjer je bil gost župnika č. g. M. Jagra Barbertonu in pri Mariji Vnebovzeti v Clevelandu.

Pogreb bo po vsej verjetnosti v soboto iz Grdinovega pogreb. zavoda.

Andrej Kapel

Kakor je bilo že poročano, je preminul 67 let stari Andrej Kapel s 1437 Sulzer Ave., Euclid, Ohio, poprej iz Fairport, Ohio, kjer je vodil vinarijo. Bil je vdovec, prva žena Mary je umrla leta 1933, soproga Antonija pa leta 1955. Tukaj zapuščila pokojni sinova Charlesa in Hermana, pastorka Franka Zadnik v Kal., sestro Mary Penko, brate Antona, Franka in Leona, vnuke in druge sorodnike. Rojen je bil v Novi Sušici v fari Košana pri St. Petru na Krasu. Bil je član Društva Vztrajnost št. 355 SNPJ in Društva Triglav SDZ. Pogreb bo jutri popoldne ob 1:30 iz Jos. Zele in Sinovi pogreb. zavoda na 458 E. 152 St. na Lakeview pokopališče. Namesto vencev, prosi družina, da bi darovali za Slovenski dom za ostarele na Neff Rd.

Če si brezobziren pri vožnji, ne pozabi, da se boš zaradi tega kesal!

Kennedy za ohranitev prirodnega bogastva!

Ne samo na meču, ampak tudi na zidarski ometači sloni bodočnost dežele.

WASHINGTON, D. C. — Predsednik Kennedy se je včeraj vrnil s svoje poti na jug dežele, kjer je v Oklahomi pri Big Cedarju uradno odprl novo avtomobilsko cesto, še preje pa v Fort Smith v Arkanzasu nagovoril zbrane demokrate. Na obeh krajih je poudarjal potrebo po ohranjanju prirodnega bogastva dežele, kot osnove in vira narodnega bogastva.

V Big Cedarju je Kennedy po otvoritvi ceste dejal kakim 25.000 zbranim poslušalcem: "Mi držimo meč in smo odločeni ohraniti svojo moč in vršiti svoje obveznosti, toda mi držimo v svojih rokah prav tako tudi (zidarsko) ometačo!" Nato je zatrjeval, da se odgovorni ljudje predano trudijo, da bi ohranili naravno prirodno bogastvo za bodoče rodove.

Predsednik je bil v Oklahomi gost sen. R. Kerra na njegovi 55,000 akrov obsegajoči farmi, kjer goje prvenstveno izbrane vrste goveda.

Socijalisti na celi črti za svobodno demokracijo

RIM, It. — Mednarodna zveza socijalističnih strank, znana pod imenom, socijalistična internacionala, je te dni v Rimu zaključila svoj mednarodni kongres, ki ga ima vsako drugo leto. V svoji resoluciji o mednarodni politiki se je postavila na stališče, ki ga zagovarjajo države, kjer vlada svobodna demokracija.

Resolucija obsoja komunistični postopek glede Berlina, obsoja komunistično sabotiranje sporazumov o kontroli preskušanja atomskih eksplozij, o razorožitvi, o sistemu "trojke" v ZN, o prisilni delitvi Nemčije na dva dela itd. Obmem obsoja tudi prepad med življenjskim standardom v gospodarsko naprednih in gospodarsko zaostalih državah, segregacijo v Južni Afriki in Ameriški in zahteva mirno rešitev alžirske krize.

Na kongresu je sodelovalo 43 socijalističnih strank. Zastopane so bile tudi begunske socijalistične stranke.

Iz slov. naselbin

NEW SMYRNA BEACH, Fla. — Frank Kerže s 308 Roslyn Ave. se je vrnil iz bolnišnice in se zahvaljuje za darila in obiske. Obiski na domu so dobrodošli!

Indijski Krišna Menon in ameriški dolarji

CLEVELAND, O. — Krišna Menon je med glavnimi sodelavci indijskega Nehruja in trenutno tudi indijski delegat v ZN. Je obenem pravi tip sodobnega "nevtralca": omalovažuje in napada Ameriko, kjer le more, brani pa Moskvo, kjer se mu nudi prilžnost. Tako na primer trdi, da je "ameriška priprava na vojno" prisilila Hruščeva, da je začel z obnovo preskušanja atomske sile, in da so ameriške podzemne eksplozije celo nevarnejše od ruskih, ker "okužujejo zemljo" pod njeno površino.

V ZN je končno delegatom ZDA pošla potrpežljivost in so Krišni Menonu odgovorili, kot je treba. V državnem tajništvu so nekateri naši diplomati drugega mnenja: dali so Indiji \$20.000.000 posojila za nakup aluminija, bakra in cinka. Vse skupaj pomeni zaslužek za 3 ameriške dobavitelje kovin; da je s tem žrtvovana ameriška zunanja politika, kdo bi se za to menil!

Sicer bodo nemara v Indiji pametnejši od Amerike, v sedanjih parlamentarnih volitvah kandidira proti Krišni Menonu Kripalani, ki spada med vodilne politične osebnosti v Indiji. Ako podere Krišno, se bo mnogim odvnil kamen od srea, najbrže tudi Nehruju. Znebili se bodo najbolj rdeče pobarvanega "nevtralca."

Dirksen obljublja pomoč pri uravnovešanju proračuna

WASHINGTON, D. C. — Vodja republikanskih senatorjev E. Dirksen je izjavil, da bodo republikanci pomagali predsedniku Kennedyju uravnovešati zvezni proračun, ker se bodo z vsjo silo zavzeli za zmanjšanje izdatkov, ki niso nujni za narodno obrambo.

Dirksen je dejal, da smatra predsednikov napor za zmanjšanje izdatkov, ki ga kaže njegova uredba članom vlade pretekli teden, za iskren.

RAZSTRELITEV VELEBOMBE RAZJARILA SVOBODNI SVET

Včerašnja razstrelitev sovjetske jedrske velebombe na področju Nove Zemlje je vznemirila in razjarila svobodni svet. Predsednik ZDA Kennedy jo je označil za izsiljevanje, ki naj povzroči strah in preplah v svobodnem in nevtralnem svetu.

WASHINGTON, D. C. — Ameriška atomska komisija je objavila včeraj popoldne, da je imela sovjetska eksplozija v ranem jutru razdiralno moč 50 megatonov, med tem ko so jo Švedje preje ocenili na blizu 100 megatonov. Preskus je bil izveden na področju Nove Zemlje v Arktiki v višini kakih 12,000 čevljev, torej v troposferi. Napovedujejo, da bo radiacija in radioaktivni prah od te bombe veliko večji od vseh prejšnjih, če ne naravnost enak skupnosti vseh prejšnjih. Prav to je povzročilo med narodi severne in zahodne Evrope ter na Japonskem precejšnjo zaskrbljenost, pa tudi hudo jezo. Predsednik ZDA Kennedy je izjavil, da namen preskusa velebombe ni bila narodna obramba, kot trdijo v Moskvi, ampak preplah svobodnega in nevtralnega sveta pred uničenjem, če ne bodo komunistične zahteve izpolnjene.

Švedsi sodijo, da je bila sovjetska velebomba dolga kakih 15 čevljev, široka kakih 9 in da je tehtala preko 15 ton. Sovjeti jo naj bi poslali v ozračje s pomočjo superrakete, kot so jih uporabili za polet okoli Zemlje.

Ameriška atomska komisija je včerašnje jedrsko bombo ocenila na jacinjo 50 megatonov, nekako še enkrat več kot ono izpred enega tedna, ki so jo Sovjeti preskusili na nekako istem kraju in v nekako isti višini okoli 12,000 čevljev visoko od tal.

Ko se ogromni radioaktivni oblak polagoma preko Sibirije bliža Združenim državam in preko njih zahodni Evropi, se vlade prizadetih držav pripravljajo na morebitne ukrepe, ki bi bili potrebni za čuvanje zdravja prebivalstva.

Združene države še vedno daleč pred Sovjetsko zvezo

Predsednik ZDA je v svoji izjavi poudaril, da sedanji sovjetski preskus ni služil vojaškim, ampak političnim namenom, dodal je, da so Združene države v pogledu atmoskega orožja še vedno daleč pred Sovjetsko zvezo in so sposobne uničiti vsakega, ki bi se usodil sprožiti atomsko vojno. Pri tem je svet zagotovil, da Združene države "ne žele, da bi morale kdaj to orožje uporabiti".

Svet je na splošno bolj zaprepaščen kot preplašen. Sovjetska brezobzirnost je napravila po-

Iz Clevelanda in okolice

Asesment — Tajnica društva Sv. Marije Magdalene št. 162 KSKJ bo pobirala assesment jutri, v sredo, zvečer od 6. do 7. ure v šoli sv. Vida.

Preskušanje siren — Danes ob 10:45 bodo preskušali v Cuyahoga okraju sirene, ki naj v slučaju bližajočega se napada iz zraka opozore prebivalstvo na nevarnost.

Zapovedan praznik — Jutri so Vsi sveti, za katoličane zapovedan praznik. V četrtek je Vernih duš dan, ko se kristjani spominjamo svojih umrlih.

Seja — Klub Ljubljana ima nocoj sejo v AJC na Recher Ave.

Pogreb — Pogreb pok. Antona Gričarja bo v četrtek zjutraj ob devetih iz Grdinovega pogreb. zavoda v cerkev St. Margaret Mary ob desetih, nato na pokopališče.

Med — Pri Barbičevih na Rosewood Ave. imajo naprodaj med. Več v oglasu.

Taylor bo zaprl vrata — Znana veletrgovina na Euclid Ave. Wm. Taylor & Son Co., katere največji finančni udeleženec je May Co., bo z novim letom zaprla svoja vrata. Njeno podružnico v Southgate bo May Co. vključila v svoje lastne trgovine.

Krvavi boji v Katangi

Čete osrednje vlade so napadle obmejne vasi v Katangi, pri čemer je prišlo do krvavih spopadov.

ELIZABETHVILLE, Katanga. — Ko so v nedeljo napadle čete osrednje vlade iz Leopoldville, bajbe na svojo roko in celo proti ukazom poveljstva, obmejne vasi v Katangi, je padlo v krvavih bojih okoli 40 ljudi. Do spopadov je prišlo v dveh vaseh kakih 35 milj vzhodno od Lulua, mesta na katanški meji s pokrajino Kasai.

Katanga je poslala na napadeno področje vojaške okrepitve. Po njenih poročilih so čete vlade v Leopoldvillu napadle katanško področje na svojo roko, med tem ko se vršijo med Leopoldvillom in Elizabethvillom razgovori o ureditvi spornih vprašanj.

Preds. Katange Combe je bolan in je moral vzeti osem dni dopusta, telkom katerega se je odletel zrakom v Ženevo v Švici. Predstavnik Združenih narodov v Katangi O'Brien je protestiral pri katanški vladi čes, da tamkajšnja radio postaja ščuva proti Združenim narodom. To je po uradni odobritvi med ZN in Katango sklenjenega premirja prvi oblak, ki kaže na možnost novih sporov.

Zadnje vesti

WASHINGTON, D.C. — Zvezno delavsko tajništvo je brisalo z liste krajev z "občutno brezposelnostjo" 7 mest v državi Ohio, med njimi Ashland, Mansfield in Marietta.

MOSKVA, ZSSR. — Sovjetska zveza je včeraj pozvala Finsko na posvet za "skupne ukrepe" za varstvo meje pred nevarnostjo napada od strani Zah. Nemčije in njenih zaveznikov. Ta korak smatrajo kot znak sovjetskih načrtov u-stvariti svoja vojaška oporišča na Finskem.

LONDON, Vel. Brit. — Nikita Hruščev je v odgovoru na pismo 62 poslancev delavske stranke, v katerem so ga pozvali, naj konča jedrske preskuse, zagrozil Vel. Britaniji, da utegne biti prva žrtev atomske vojne, ker so na njenih tleh ameriška letalska oporišča in oporišča za ameriške jedrske podmornice vrste Polaris.

Vremenski prerok pravi:

Pretežno jasno in hladnejše. Najvišja temperatura 58.

NAROČNINA:

Za Zedinjene države:

\$14.00 na leto; \$8.00 za pol leta; \$4.50 za 3 mesece

Za Kanado in dežele izven Zed. držav:

\$16.00 na leto; \$9.00 za pol leta; \$5.00 za 3 mesece

Petkova izdaja \$4.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:

United States:

\$14.00 per year; \$8.00 for 6 months; \$4.50 for 3 months.

Canada and Foreign Countries:

\$16.00 per year; \$9.00 for 6 months; \$5.00 for 3 months

Friday edition \$4.00 for one year

Second Class postage paid at Cleveland, Ohio

No. 209 Tues., Oct. 31, 1961

Moskva in Beograd

Jugoslovanski komunisti so čakali skoraj 3 mesece, preden so objavili svoj odgovor na napade, ki jih vsebuje novi politični program ruskih komunistov. Odgovor seveda ni namenjen samo Moskvi, je namenjen tudi vsem komunističnim strankam po vsem svetu in mimogrede tudi ameriškega državnemu tajništvu.

Kdor se ni zadnjih 13 let prav nič brigal za spor med Moskvo in Beogradom, ni zamudil ničesar, tako trdi jugoslovansko komunistično glasilo "Komunist" v svoji 39. številki od 29. septembra. "Komunist" namreč trdi, da dela sedanji moskovski komunistični program prav iste očitke na račun titovcev kot znana resolucija Kominforme iz 1. 1948. Komunist je stisnil očitke v 4 točke: Brez pripadnosti komunističnemu bloku ni mogoča zmaga socializma v kaki državi. Jugoslavija stoji pred nevarnostjo, da bo izgubila vse "socialistične pridobitve," ker se je izolirala od komunističnega tabora. Jugoslovanski kurz "izolirane graditve socializma" razedinjuje narode pred fronto kapitalizma. Revizionizem je prišel najbolj do veljave v Jugoslaviji.

"Komunist" skuša potem na dolgo in široko ovreči moskovske očitke. V svojem zagovoru skuša biti stvarjen in dosleden in se izogiba nepotrebnim napadom in brezplodni polemiki. Nas zanimajo samo izvajanja "Komunista", ki se tičejo odnosov med socialističnimi, to je, komunističnimi državami. Tu trčita najbolj jasno drugo od drugo moskovsko in beograjsko stališče. Moskva in Beograd ne osporavata potrebe, da je komunizmu enotnost komunističnih držav in gibanj neobhodno potrebna. Toda, kakšna naj bo ta enotnost? V odgovoru na to vprašanje tiči bistvo spora med Beogradom in Moskvo.

Titovci trdijo, da po moskovskem pojmovanju ta enotnost ni mogoča "brez trdnega tabora, brez administrativne povezovanja socialističnih (komunističnih) dežel in partij iz enega centra." "Taborska povezanost" je torej edina prava in dobra enotnost za komunistični svet. Tudi titovci trdijo, da se je rdeča "Jugoslavija vseskozi, z besedo in dejanji borila za enotnost socialističnih in drugih naprednih ter miroljubnih sil na svetu." Dodajajo, da dajejo "pred administrativno enotnostjo prednost dejanski enotnosti enakopravnih in svobodnih socialističnih dežel in gibanj."

Da pojasnimo to razliko z vsakdanjimi besedami! Moskva prizna vsakemu narodu pravico, da si izbere svojo pot v komunizem, toda posvetovati se mora z njo, predno se odloči za pot. Ko pa je že na poti, mora zmeraj spraševati Moskvo, ali zna pravilno hoditi po izbrani poti. V Beogradu pravijo drugače: Vsak narod si lahko svobodno izbere pot in hodi svobodno po njej, ni se mu treba zatekati v Moskvo po nasvet, ako se sam ne odloči prostovoljno, da išče nasveta v Moskvi.

Ako bi iskali primere v svobodnem svetu, bi lahko rekli takole: V jugoslovanski emigraciji, ki je za obstoj Jugoslavije po porazu komunistične diktature, je vse polno struj, strank in gibanj, ki ima vsaka svoje mnenje in svoj načrt, kakšna naj bo "tretja Jugoslavija." Načrti se gibljejo od stare predvojne, centralistično urejene države do rahle konfederacije med posameznimi državami, ki bi jih osnovali posamezni narodi ali narodne skupine na ozemlju Jugoslavije. Čeprav vsaka izmed njih zagovarja ognjevitost svoje stališče in boj za posamezna stališča rodi hude očitke in spopade, ostane ideja Jugoslavije kot države skupnosti nedotaknjena. Tako je tudi v sporu med moskovskimi in beograjskimi tovariši. Naj se božajo ali lasajo, nikoli si med seboj ne očitajo, da niso več komunisti. Deležni so lahko takih častnih naslovov kot odpadnik, razkolnik, izdajalec itd., toda komunisti še zmeraj ostanejo ne glede na svoje medsebojne spore.

Boj med Moskvo in Beogradom je torej podoben boju med centralisti in federalisti v svobodnem svetu. Moskva bi rada ohranila vse privilegije, ki jih je imela še leta 1945, ostale komunistične države pa gledajo na to privilegije vsak dan z večjo nezadovoljnostjo. Jugoslaviji pripada samo ta čast, da je prva začela boj za federativno idejo v komunističnem svetu, ne po svoji volji, ampak po Stalinovi kratkovidnosti, ko jo je vrgel s silo iz komunističnega tabora. V tej točki ni Hruščev nič boljši od Stalina; tudi on bi rad ohranil vse privilegije za Moskvo, to je zase. Razlikuje se od Stalina le po tem, da je gibčnejši in da ne rine z glavo skozi zid. Ako je treba, se s federalisti tudi sporazume, kot je to enkrat že napravil s Titom.

"Komunist" ne izključuje možnosti, da bi se to vtegnilo zgoditi še enkrat. Med vrtcami ponuja spravo komunističnemu taboru z Moskvo na čelu in celo trdi, da je upravičen do take ponudbe, kajti znane so "težnje in prizadevanja Jugoslavije," da bi razvila take odnose s socialističnimi državami, ob enakopravnem sodelovanju in vzajemni pomoči, brez vsakih političnih pogojev," ki bi pomagali komunizmu do še večjih uspehov.

Iz vsega pisanja v Komunistovem članku se vidi samo to, da jugoslovanski komunisti hočejo ostati zvesti ne samo komunizmu, ampak tudi komunistični solidarnosti, le pri miru jih je treba pustiti, kadar korakajo po svoji poti v komunizem. Njihova želja po solidarnosti bo tem večja, čim bolj se zapleta sedanja mednarodna napetost.

Zanimivo je dejstvo, da se članek v "Komunistu" ne spušča v nobeno kritiko sedanje moskovske politike, na primer o kontroli oboroževanja, o preskušanju atomske sile itd. Kot se vidi, se strinja z ostalo vsebino novega moskovskega političnega programa. Kdo ve, ali ne bodo v državnem tajništvu tega namenoma prezrli, ko bodo ocenjevali vrednost podpiranja titoizma?

BESEDA IZ NARODA

Spomini ob Korotanovem koncertu za desetletnico

Cleveland, O. — Pred leti je imela Slovenska pisarna svoje prostore nasproti šole pri sv. Vidu. 13. sept. 1951. leta, se je v tej pisarni zbrala skupina fantov k prvi pevski vaji. Mladi pevci so se trudili s pesmijo "Zadoni nam, zadoni." Različni ljudje, ki so tisti večer slišali to petje, so imeli različna mnenja. Nihče od teh pa niti slutiti ni, da je bila ta vaja rojstvo pevskega zbora, ki si je kmalu po tem nadel ime "Korotan." Ko bi tudi stopil v slovensko pisarno k tisti prvi vaji in vprašal fante, čemu se učijo petja, bi morda nihče ne odgovoril, da je njih namen v koncertih ponesti slovensko pesem med ljudi. O pač, eden bi odgovoril — pevovodja Metod Milač bi znal odgovoriti.

Sam je videl potrebo po pevskega zbora. Ker se je čutil zmožnega in je vedel, da je dolžan s pridom uporabljati svoje sposobnosti, je sam začel iskati in zbirati pevce. Vsakega posebej je skušal navdušiti in mu vzbuditi veselje do slovenske pesmi, katero je sam znal pravilno ceniti. Bil je pripravljen sprejeti žrtve za to, da se zakladki ga imamo v pesmi med nami ohtani. Predobro je vedel, da se zbori ne izurijo čez noč. Tudi je vedel, da med mladimi fanti ne bo našel izkušenih pevcev, da bo treba vaje in potrpljenja. Pa se ni bal. Šel je na delo in mi smo mu sledili. Nobena beseda ne velja toliko kakor vzgled delavnega sovrstnika. Če smemo Korotanci danes biti na kaj ponosni, hočemo biti ponosni na svojega pevovodjo. Brez njega bi ne bilo Korotana. Če zbor more trdit, da je v času svojega delovanja dosegel uspehe, je to predvsem zasluga pevovodje Milača.

Deset let je minulo. Čeprav se pevci Korotana v vseh teh letih nikoli nismo dokončno naučili pesmi, ki smo jo tisti večer na prvi vaji s tolikim trudom poskušali zapeti, smo vendar predelali marsikatero drugo skladbo in priredili lepo število koncertov. Če pred desetimi leti nismo vedeli kam nas vodi korak in smo šlihi omahovali, da bi nas skoro razpihale rahle sappe, hodimo danes sturjeni in smo gotovi, da smo krenili na cesto, ki ji v tujini edini še ni začrtan oster konec. Ko bodo naši potomci že davno le še v tujem jeziku govorili, bo v pesmi še vedno zvenela slovenska beseda.

Pesem slovenska, kako si nas združila! Če te pred desetimi leti nismo prav cenili, ker te prav poznali nismo, če te v vseh teh letih nismo dovolj skrbno gojili, če nam niso bila grla ustvarjena, da bi vso tvojo lepoto svetu prav pokazali, vsaj to

je prinesel čas, da smo te sami vzljubili.

Človek posvetne reči toliko ceni, kolikor zamje žrtvuje. Večsini žrtve niso najlažje toda, kadar obujamo spomine, nam je ob največjih žrtvah najbolj prijetno. Kdo se ne spominja vročih poletnih ur? Vse raje bi jih prebili v naravi kot na pevski vaji. Kdo je pozabil snežne zamete, skozi katere smo se prerivali le zato, da smo eno uro peli v zboru. In druge žrtvice! Vseh se spominjamo z veseljem. Bile so potrebne. Četudi bi brez teh žrtve minevala leta, bi desete obletnice brez njih nikdar ne praznovali.

Taki so naši spomini, ko se pripravljamo na koncert 11. novembra. Zaradi teh spominov želimo, da bi bil deseti koncert najlepši. In najlepši bo, ako se našemu praznovanju pridruže tudi vi. Z nami praznujete in z nami zapojte. Pozdravljena Pesem!

Prošnja preganjanih slovenskih karmeličank

TORONTO, Ont. — Slovenske karmeličanke, ki jih je sedanja komunistična oblast v Sloveniji 1. 1948. razgnala, so našle trenutno zatočišče v Avstriji. Ker je samostan na Dunaju prenapolnjen, žive zaenkrat v zasebni hiši svojih ustanoviteljic. V želji, da bi zgradile svoj nov samostan blizu švicarske meje, se obračajo na vse razumevajoče Slovence, da jim po svojih močeh pomagajo in jih podpro.

Novi Karmel bo posvečen Sv. mali Tereziji, v katerem bodo te bogozbrane redovnice molile za svetost duhovnikov in zedinjenje vseh kristjanov. V svojo molitev vključujejo tudi naš trpečji narod. In besede častite sestre M. Agneze: "Spoznala sem, da kot redovnica domovini največ koristim. Da podprem apostolat besede, sem volila apostolat molitve in žrtve!" globoko izpričujejo vrednost, pomen in moč nevidne molitve in tihe žrtve.

Prostovoljne prispevke za zidanje novega samostana, v katerem bodo živele v novih okoliščinah slovenske karmeličanke, zbirajo:

Jožica Jamnik,
618 Westmount Ave.,
Toronto 4, Ont., Can.
Anica Resnik, Dora Torušič.

Vinska trgatev v Chicagu

Chicago, Ill. — V stari domovini, v naši lepi Sloveniji je vinska trgatev že pri kraju. Pravijo, da bo dobra vinska kapljica, ker je bilo bolj suho leto. Sladki mošt v sodih po zidanih vre in kipi. Kmalu ga bodo krstili na — Martinovo. Iz mošta bo postalo vino.

V spomin na te lepe čase, ko se je po naših vinskih goricah razlegala vesela pesem, prešeren fantovski vrisk in smeh deklet, obhajamo v Ameriki vinski trgatev. Da vsaj malo vrnemo spomine na mladost in na lepe običaje ob vinski trgatevi, ki je bila in je še danes velik praznik za pridnega gospodarja.

Slovenska Narodna Zveza v Chicagu prireja tudi letno vinsko trgatev ali "martinovanje". Vršila se bo v soboto, 4. novembra, v poznani Tomazinovi dvo-

trani. Pričetek kmalu po 8. uri. Igral bo Roman Possedijev orkester. Grozdja bo dovolj za one, ki bodo hoteli "krasti". Seveda ne smete pozabiti, da bo za take grehe tudi sodnik s policaji. Dovolj zabave za mlade in stare. Tudi vsega dovolj za grlo in želodec. Obenem bosta še dve nagradi — dve pečeni goski.

Pridite in povabite še druge! Naj se spet oglasi vesela pesem, naj oživi spomin na lepe čase ob vinski trgatevi in pršanju.

M. Geratič

Uspeli mladinski koncert v Chicagu

Milwaukee, Wis. — V ogromnem mestu Chicagu, tam na Cermak Rd. in 22nd Place, se nahajajo slovenska fara z lepo cerkvično in obširno Gym. dvorano sv. Stefana. V tej oazi ogromnega mesta se razvija, širi in goji slovenska beseda, ples in naša pesem. In če pri tem slovenskem kulturnem udejstvu vanju, seveda po zaslugi staršev in vzgojiteljev, sodeluje naša, tu doraščajoča šolska mladina, sem prepričan, da bo v tem velikem mestu še dolgo vrsto let se slišala naša pesem, beseda in naš narodni ples.

To sem premišljeval, lko sem bil z mojimi prijatelji iz Milwaukee priča krasnemu uspešnemu mladinskemu koncertu v soboto, 21. oktobra, zvečer v dvorani sv. Stefana. Slovenski mladinski pevski zbor, člani Lige S.K.A., odsek Chicago, 12 postavnih fantov in 8 zalih deklet so pod vodstvom neumornega skladatelja in pevovodje p. Vendelina Spendova priredili pevski koncert ter podali tudi nekaj odlomkov iz svetovno znane češke opere B. Smetane "Prodana nevesta". Naj takoj v začetku povdarim, da razen par pevskih podrseljajev in nekaj nerednosti na odru, je ta koncert doživel lep in prodoren umetniški uspeh. Vsi mladi pevci in pevke orkester na čelu z odličnim pianistom in predsednikom čikaške lige dr. Alfredom Fišingerjem so pod izkušenim muzikalnim vodstvom p. Vendelina izvajali ves pevski in muzikalni program prav dobro. Vsem brez izjeme naše čestitke in hvala!

Koncertni program se je začel z znano študentovsko pesmijo "Gaudemus igitur" ki so jo pevci in pevke, povečini študentje, zapeli prav od srca. Sledila je večnolepa koroska narodna pesem "Gor čez jezero" in V. Vodopivecovi "Izgubljeni cvet". Pri četrti pesmi "Vsi so prihajali..." pa sem prisluhnil bolj pozorno, kajti zbor jo je pel v novi priredbi p. Vendelina, ki jo je nekoliko poživil, tako da je pri navzočih izzvala veliko aplavza. Kot zadnja pevska točka prvega dela koncerta je bila na sporedu zelo težka kompozicija Josepha Haydna — "Stvarjenje". To umetniško delo je trd oreh za večje in odrasle pevske zборе. Kaj šele za mladinske zборе. Kljub temu, da so se mladi pevci in pevke vrgli z vsem pogumom na izvedbo tega dela, sem čutil, da je za ta mladinski zbor in njih mlada grla le nekoliko prezahtevno. Vse pevske točke je spremljal na klavirju preizkušeni in odlični pianist dr. Alfred Fišinger. Disciplinirani mladinski zbor je pazno sledil vsakemu gibu pevovodje p. Vendelina. Izredno zadovoljni poslušalci so nagradili izvajalce z velikim ploskanjem. Dvorana je bila zasedena do zadnjega sedeža.

Po daljši pavzi so na odru sledili odlomki Smetanove opere "Prodana nevesta". Režiser ga. Ivanka Grželj je prav spretno uredila na odru razne prizore. Oderska mojstra sta bila Adolf Kranjc in Peter Fišinger. Sepeptalka je bila Metoda Fišinger.

Statistični računi kažejo, da iz mestnega središča na razstavo takrat živelo na našem planetu okoli šest milijard ljudi. Seattelska razstava bo skušala vsaj približno pokazati, kako bodo stanovali, delali, se zabavali, skratka kako bodo živeli ljudje iz prvih let tretjega tisočletja.

Komaj eno miljo izven središča Seattle v državi Washington bodo uredili razstavne prostore, ki bodo zavzemali v celoti okoli 400 akrov. Kasneje se bodo razstavni paviljoni spremenili v dvorane za kulturne in zabavne prireditve.

Razstava bo razdeljena na pet poglavitnih oddelkov, in sicer na svet znanosti, svet 21. stoletja, dalje trgovine in industrije, svet umetnosti ter razvedrila. Prvi "svet" bo verjetno najbolj zanimiv, ker bo nakazal pomen in vlogo znanosti pri urejanju gospodarskih, socialnih in drugih problemov, s katerimi bo imel opraviti človek prihodnjega stoletja.

Najbolj radovedni obiskovalci razstave bodo lahko stopili v "spacearij", poseben planetarij, kjer se bodo znašli po zaslugi posebne projekcijske tehnike v položaju vesoljskih potnikov, namenjenih na druge svetove. Kasneje bodo spacearij preuredili v dvorano za poljudnoznanstvena predavanja. Ohranili bodo tudi 600 čev. visoki stolp, ki ga bodo zgradili kot simbol razstave.

Pogled v prihodnje stoletje

Statistični računi kažejo, da iz mestnega središča na razstavo takrat živelo na našem planetu okoli šest milijard ljudi. Seattelska razstava bo skušala vsaj približno pokazati, kako bodo stanovali, delali, se zabavali, skratka kako bodo živeli ljudje iz prvih let tretjega tisočletja.

Komaj eno miljo izven središča Seattle v državi Washington bodo uredili razstavne prostore, ki bodo zavzemali v celoti okoli 400 akrov. Kasneje se bodo razstavni paviljoni spremenili v dvorane za kulturne in zabavne prireditve.

Razstava bo razdeljena na pet poglavitnih oddelkov, in sicer na svet znanosti, svet 21. stoletja, dalje trgovine in industrije, svet umetnosti ter razvedrila. Prvi "svet" bo verjetno najbolj zanimiv, ker bo nakazal pomen in vlogo znanosti pri urejanju gospodarskih, socialnih in drugih problemov, s katerimi bo imel opraviti človek prihodnjega stoletja.

Najbolj radovedni obiskovalci razstave bodo lahko stopili v "spacearij", poseben planetarij, kjer se bodo znašli po zaslugi posebne projekcijske tehnike v položaju vesoljskih potnikov, namenjenih na druge svetove. Kasneje bodo spacearij preuredili v dvorano za poljudnoznanstvena predavanja. Ohranili bodo tudi 600 čev. visoki stolp, ki ga bodo zgradili kot simbol razstave.

Enotirna viseča železnica bo povezovala razstaviščne prostore z mestnim središčem. Dve garnituri, ki bosta imeli po štiri vagona, bosta lahko prepeljali

Čudno se mi je zdelo, zakaj vsi pevci in pevke igrajo in pojejo v ozadiju odra. Kasneje sem izvedel, da so morali peti v ozadiju radi mikrofonov, ki so bili obešeni v sredini odra. Razumljivo je, če bi pevci peli v ospredju odra, bi dosegli še večji uspeh. Res je tudi, da bi morali vsi pevci in pevke biti v tej operi oblečeni v češke narodne noše. Radi finančnih zaprek in kratkih prizorov je razumljivo, da se ta nedostatek ni mogel izvesti. Sodelujoči na odru so bili oblečeni v naše narodne noše, kar ni prav nič motilo navzočih poslušalcev.

Muzikalno vodstvo je bilo v sigurnih rokah dirigenta p. Vendelina, ki je s svojo taktirko odlično vodil mali, toda dober orkester, pevski zbor in soliste, ki so bili: Tone Drob, Nandi Stanovnik, Marija Kranjc, Janko Arko, Anamaria Gonja, Lojze Arko in Marjan Erman ml.

Pri teh odlomkih sta se posebej odlikovala Marjan Erman ml., ki je izvrstno podal ženitovanjskega mešetarja Kecalca in Marija Kranjc, ki je kot Marinka z naravno igro, z odlično šolanim in krasnim glasom osvojila vse poslušalce. Z eno baletno točko so nastopili tudi plesalci in plesalke S.A. Radio klub, ki jih vodi ga. Corinne Leskovar. Želi so veliko odobravanja.

Po končanem programu so bili nosilci in nosilke glavnih vlog, režiser in duša ter vodja tega slovenskega mladinskega zbora p. Vendelin Spendov nagrajeni z ogromnim avplavzom in vsak je prejel lep šopek rdečih nageljnov. Zaslužili so jih. Vsem sodelujočim iskreno čestitamo k temu lepemu uspehu z željo, da bi nas čimprej zopet osrečili s takim slovenskim koncertnim večerom.

L. G.

Kemična industrija

Kemična industrija se je v našem stoletju silno razvila. V tem razvoju ima velik delež nagele napredek kemije umetnih gmot. V začetku stoletja so izdelali na svetu okrog 20 tisoč ton sintetičnih snovi letno. Tedanje vrste plastikov je bilo mogoče prešeti na prste obeh rok.

Dandanes je svetovna proizvodnja umetnih gmot že zdavnaj prešla mejo treh milijonov ton. Ure in ure bi potrebovali, če bi hoteli navesti vse različne vrste umetnih snovi in področja njihove uporabe.

Dan za dnem preiskujejo kemični nove surovine, iz katerih bo moč izdelovati za znanost, tehniko in gospodinjstvo snovi, ki jih bodo uporabljali namesto kovin, lesa, usnja, stekla, keramike, naravnih vlaken, gumija, olja in maščob. Poglavitno je, da umetne snovi po lastnostih presejajo naravne snovi in so ob enem cenejše.

Ena najnovejših panog industrijskih umetnih gmot so silikoni. Njihovo poreklo je docela drugačno od njihovih dosedanjih umetnih bratov in sester, od bakelita do perlon, ki sestojeta predvsem iz prvine ogljika. Glavna sestavina silikonov je kemična prvina silicij.

V slovitem periodičnem sistemu prvini stoji silicij poleg ogljika. Soroden mu je zlasti po lastnosti, da lahko tvori zelo veliko številno spojin. S kisikom gradi silicij velike molekule verigaste, prstanaste ali mrežaste zgradbe.

Silicija je na zemlji mnogo več kakor ogljika, saj tvori kar 25 odst. zemeljske skorje. V naravi ga najdemo v obliki navadnega kremenčevega peska, ki so ga doslej uporabljali v glavnem le za izdelovanje stekla in kalupov v livarstvu. Ta čisto navadni pesek pa je tudi surovina za neverjetno uporabne umetne snovi.

Silikone je glede na njihovo zgradbo mogoče predelati v maazalna olja in maščobe, lake, umetni kavčuk in plastične snovi. Od klasičnih umetnih gmot se razlikujejo po sijajni odpornosti do toplote in mraza, pritiska in kemičnih vplivov, so pa tudi izvrstni izolatorji.

Razvoj kemije ogljika je tolikšen, da je dandanes znano že 600 tisoč tovrstnih spojin. Lahko torej pričakujemo, da nam bo tudi kemija silicijevih spojin v bližnjih letih raziskala mnogo tisočev prav tako pomembnih silicijevih snovi.

Silikoni bodo prodrli v vse kote človekovega življenja.

Inkovske kolibe v višini 6730 m

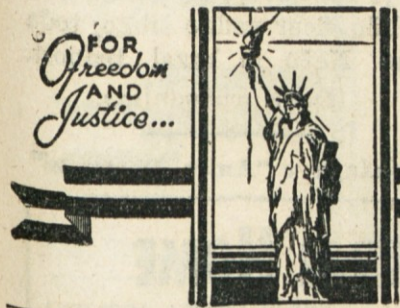
V gorati pokrajini na argentinsko-čilski meji so naleteli člani avstrijske alpinistične odprave v višini 6730 m na kamniti zidove. Ko so jih odkopali, so odkrili dve kamniti kolibi, ki o njih sodojijo, da sta iz inkovskih časov.

Zgodovinarji menijo, da sta bili kolibi nekoč signalni postaji.

KANADSKA

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN HOME

AMERICAN IN SPIRIT
FOREIGN IN LANGUAGE ONLYSLOVENIAN
MORNING NEWSPAPER

Iz slovenskega Toronta

29. oktober

Narodni praznik 29. oktobra je najprej spomin na dan, ko smo se Slovenci po stoletjih življenja pod oblastjo tujcev združili v svobodni Sloveniji. Zato je prva misel ob tem dnevu pomniti spomin na žilav, trdovraten odpor preteklih rodov, ki so skozi vse težave ohranili slovensko zavest in zaupanje v prihodnjo svobodo. S spominom je združena hvaležnost še posebej do tistih, ki so slovensko zavest v Slovincih budili, in do onih, ki so ustvarjali kulturo, s katero je slovenski narod lahko vedno stopil v družbo drugih evropskih narodov, in do tistih, ki so uveljavljali politični boj za svobodo v tako težkih okolnostih in dosegli zmago.

A narodnega praznika ne moremo obhajati le s spomini. Ob njem moramo poglobiti našo narodno zavest, poživiti čustva, ki nas vežejo na lastni narod ter se še bolj utrditi v prepričanju, da so naše dolžnosti do naroda in do države, čim težji je njegov položaj.

Današnji zgodovinski položaj našega naroda nam obenem priča, da je narod lahko ogrožen in stiskani tudi od drugačne tiranije kot je tiranija tujcev. Svoboda je več kot le neodvisnost od tujcev, ki se izraža v suvereni narodni državi. Bistveni del svobode je priznanje osnovnih človeških pravic, ki jih totalitarne tiranije — levičarska ali desničarska — ljudem odreka, pa četudi so državljani suverene narodne države. Res je danes slovenstvo doma ogroženo in nevarnost prihaja od sil z juga, ki so bile na delu že pred totalitarnim komunizmom. Vendar postajajo te sile še posebej nevarne, ker jim daje policijsko zaslonbo in ideološko opravičilo komunizem, ki zatira vse osnovne človeške pravice, ne le narodne.

Ob tako nevarnem položaju ima 29. oktober še poseben pomen. Kot poglobljeno slovenski narodni praznik naj bi zbral vse pozitivne narodne sile, da se skupno izrazijo in priznajo osnovne, nesporne slovenske vrednote. Prvi 29. oktober, ki nam je prinesel svobodo, je bil tak skupni slovenski praznik — taki bi morali biti vsi naši narodni prazniki. Kdor tako skupno praznovanje onemogoča ali mu stavi ovire v imenu svojega političnega ali osebne gledanja,

lahko dela vtis, da ne obhaja narodnega praznika, ampak le propagira svoje skupinske poglede.

"Prekmurski večer"

V soboto, 4. nov., bo priredila v slovenski cerkvi dvorani v Torontu Prekmurska folklorna skupina veselico "Prekmurski večer."

To bo veselica s plesom kot vse druge veselice, a vmes bo nekaj zanimivih kratkih točk, ki bodo poživile večer: prekmurski narodni plesi (skupina je naštudivirala še nekaj plesov, ki jih

doslej še ni predvajala), šalivnem prizor (sketch) in nastop harmonikarjev.

"Prekmurski večer" je prva prireditev, s katero nastopa Prekmurska folklorna skupina samostojno. Čeprav obstoji manj kot pol leta, je skupina Slovencev že dobro poznana s svojimi lepimi nastopi na "Slovenskem dnevu, na Vinski trgatvi prosvetnega društva "Barage" in na veselici "Večernega zvona v New Torontu.

Veselica, ki jo bo priredila polklorna skupina, bo torej zanimiva in lepa in upati je, da se je bo udeležilo veliko ljudi.

Ob prvem "29. oktobru" leta 1918

V Evropi je divjala prva svetovna vojna . . .

"Vojska je naredila konec vsemu razpravljanju o preureditvi Avstrije, zaprla parlament in uvedla več kot triletno preganjanje južnih Slovanov. Nemci so vojno oklicali za spopad med gemanštvom in slovanštvom. Naumanov načrt samonemške srednje Evrope je jasno pokazal, kakšna usoda čaka predvsem Slovence ob nemški zmagi. Ko je prisiljen po razvoju dogodkov na bojiščih cesar Karel sklical v maju 1917 državni zbor, so na Krekov predlog v "Jugoslovanskem klubu" zbrani poslanci sklenili v slovesni izjavi ponoviti svoje državno pravne zahteve. Tako je prišlo do tako imenovane "Majniške Deklaracije," ki jo je 30. maja 1917. prebral predsednik kluba dr. Anton Korosec v dunajskem parlamentu. Majniška deklaracija se glasi:

"V Jugoslovanskem klubu združeni poslanci izjavljajo, da na osnovi narodnega principa in hrvatskega državnega prava zahtevajo združitve vseh po Slovincih, Hrvatih in Srbih naselejenih predelih monarhije v samostalno in na demokratični osnovi zgrajeno državno telo in da bodo za uresničitev te zahteve svoje edinstvene naroda vložili vse svoje sile. S tem pridržkom se bodo udeleževali parlamentarnega dela."

Podobne izjave so dali tudi Čehi in gališki Ukrajinci. V decembriških razpravah z ogrsko državno polovico so 3. 12. 1917. Jugoslovani so obenem s Čehi v skladu z majskimi deklaracijami izjavili, da more biti narodni razvoj zagotovljen le, ako bo priznana pravica do samoodločbe in ako bodo dana poročstva, da se o tej pravici začne brez odloga razpravljati.

"Avstrijski okvir" je omogočil v času vojske deklaracijsko gibanje; prvi je deklaracijo podpisal ljubljanski škof dr. Jeglič; zlasti v prvi polovici leta 1918. se je gibanje silno razmahnilo, zlasti po zaslugi taborov si je zahteve deklaracije osvojil ves narod, ki je bil strnjen in enoten, kot žal nikdar več potlej. Vlada se je po predsedniku Seidlerju v začetku jesenskega zasedanja leta 1917 izrazila zoper jugoslovansko in češko deklaracijo in povdarjala svojo voljo ohraniti dualizem, kot največjo koncesijo bi bila pripravljena dati narodno avtonomijo v okviru države. O Veliki noči 1918 je zunanji minister grof Czernin pozval Nemce in Madžare zoper "slovenske izdajalce." Dan pred odčitvijo parlamenta 4. maja 1918 pa je Seidler izjavil, da sicer ni izključno, da bi se ustanovila jugoslovanska država, da pa na noben način morebitna Jugoslavija v okviru monar-

hije ne bo obsegala slovenskega ozemlja, ki leži Nemcem na poti do Jadranskega morja. Načelnika slovenske in češke parlamentarne delegacije dr. Korosec in Stanek sta takoj nato protestirala zoper naklepe vlade, da odcepi slovenske dežele od jugoslovanskega naroda in odklonila odgovornost za nadaljni razvoj. Ko je Seidler nato zagrozil, da bo hujšajočo agitacijo zadušil z vsemi zakonitimi sredstvi, je v znamenje protesta odstopil prvi in zadnji slovenski minister — v Avstriji dr. Ivan Žolger.

Odločeno zadržanju Slovencev je dajala oporo 6. točka Wilsonovih 14 točk za mirovni načrt z dne 8. januarja 1918, ki zahteva za avstroogrške narode možnost avtonomnega razvoja in da poslanica ameriškega predsednika kongresu, v katerem povdarja pravice malih narodov do samoodločbe. Ugodni zunanje politični razvoj je dal poguma slovenskim in hrvatskim politikom, ki so se zbrali v Zagrebu marca 1918, da so zahtevali po načelu samoodločbe neodvisno državo Srbov, Hrvatov in Slovencev, ne da bi omenjali habsburško dinastijo. V takem ozračju je mogel sprejem narodnih odpadnikov pri cesarju Karlu, kateremu so šli protestirati zoper majniško deklaracijo, samo še osvojit dinastijo. Že dva dni po tej avdienci so slovenske stranke 27. maja 1918. izjavile, da Slovenci ne opustijo zahteve po zedinjenju, ker je prišla narodu v meso in kri in ker je to edina možnost, da rešimo golo narodno življenje. Samomora nočemo storiti. Oprti na naravno pravo vztrajamo. Stranke so tedaj odločno odklonile predlog, da bi prosili pri cesarju za avdienco.

Seidlerjev naslednik je hotel Slovence izgristi tako, da bi rešil samo hrvatsko vprašanje. Še 30. julija je v avdienci škof Jeglič izrekel svoj najodločnejši "nemogoče," "nikdar" glede slovenskih zahtev. Toda Slovenci so vedeli, da je prišel njih zgodovinski "sedaj." 16. avgusta se je ustanovil v Ljubljani Narodni svet kot najvišja organizacija politična Slovencev in Istrskih Hrvatov; v začetku oktobra je bilo z vstopom hrvatske srbske koalicije v Narodno Večo Slovencev, Hrvatov in Srbov, ki se je ustanovila konec septembra, dograjeno vrhovno politično predstavništvo vseh avstroogrških južnih Slovanov.

4. oktobra je prosila Avstrija za premirje; 6. je izdal cesar Karel manifest z obljubo, da hoče preurediti Avstrijo tako, da postane "po volji svojih narodov zvezna država, v kateri tvori vsak narod na ozemlju, kjer je naseljen, svojo lastno državnost." Iz reformnega načrta so izze-

ti Trst s svojim okolišem, ki naj bi dobil "po želji svojega prebivalstva poseben statut," in pa ogrske ter poljske dežele. Narodno veče je 19. oktobra bistveno ponovilo odgovor, ki ga je cesarju na ta predlog že dal njen predsednik dr. Anton Korosec z besedami: "Veličanstvo, prepoznajte." Odklonilo je tudi vsak bodoči predlog, ki bi reševal jugoslovansko vprašanje le delno in mu ne bi priznal mednarodnega značaja. Kot cilj je še enkrat povdarjal: "Zedinjenje celokupnega naroda Slovencev, Hrvatov in Srbov na vsem njegovem ozemlju, kjer danes živijo, ne glede na katerekoli pokrajinske in državne meje, v eno samo edinstveno popolnoma suvereno državo, urejeno po načelih politične in ekonomske demokracije." En dan prej pa je Wilson v odgovoru na avstrijsko prošnjo za premirje sporočil, da

ga ne zadovoljuje več priznanje avtonomije jugoslovanskim narodom, ampak vztraja na tem, "da ti narodi in ne on sam sodelijo o tem, katera akcija avstro-ogrške vlade bo zadovoljila težnje in pojmovanje narodov o njihovih pravicah in njihovem položaju, postati člani družine narodov."

Avstrija je Wilsonove pogoje sprejela 28. oktobra. Naslednji dan so Slovenci pretrgali stoletne zveze z Avstrijo, razglasili svojo svobodo in narodno državo. Predsedstvo Narodnega sveta je imenovalo narodno vlado za Slovenijo s predsednikom Josipom Pogačnikom. Uresničil se je sen pomladnih dni let 1848. — ZEDINJENA SLOVENIJA z Ljubljano kot središčem.

(Iz knjige "Slovenska državna misel," spisal Peter Levičnik).

Newtorontske novice

Danes sem z velikim zanimanjem prebral: Newburške novice — Posebna izdaja, v katerih se monsignor J. Oman zahvaljuje vsem, ki so kakorkoli sodelovali pri njegovem zlatomašniškem slavlju. Posebno mi je padlo v oči, ko pravijo sebi: "Veste, meni ni mar, kaj kdo pravi o meni. Le nevaležnosti se ne pustim dolžiti." "Potem pa nadaljuje: "Hvala tistim, ki so pisali v liste. Sicer je bilo preveč rečeno, pa ker je bil namen dober, jim odpustim. Moral sem se pa res parkrat ozreti na list sv. Pavla, 6. pogl. 3. do 4. vrste."

Seveda me je radovednost takoj premagala, da sem šel poskusi v liste apostola Pavla tisto mesto, ki se glasi: "Če kdo misli, da je kaj, ko ni nič, samega sebe vara. Svoje delo naj vsak preudarja in potem bo imel hvale proti sebi in na proti drugemu." "Zraven pa še razlaga: "Potem bo pač pomizel in bo drugim s samohvalno prizanašal. "Zlatomašnik Oman se je tega držal celo življenje, zato je ravnodušno prenašal hvale in graje. Sicer je užil v življenju več pohvale kot graje, vendar pa tudi njemu ostri jeziki niso vedno prizanesli. Že g. župnik Jager je omenjal na banketu, da so nekateri kritizirali Omanove "Newburške novice" čes, vsako mnenje omenja, tudi če kaka njegova župljanka kupi novo kilčko, je zanj že dovolj važna novica, da jo objavi. No, pa take kritike so še mile, on je doživel mnogo hujše kot vem iz zasebnih razgovorov. Pa je vse mirno prenesel in z novicami nadaljeval in z njimi mnogo dobrega storil. To je le dokaz, da se vsak, kdor piše za javnost, izpostavi kritiki, in da ga eni hvale, drugi pa grajajo. Bog mu ne imeti pač "sorto" in smo ljudje zelo različno razpoloženi. Enega kak dovtip razveseli in dvigne, drugi ga pa ne prenese in se nad njim pohujšuje. Ene mu se zdi važno to, drugemu drugo. Zato izvira različna kritika že iz različnih značajev. Glavno pa je seveda ljubezen. Kdor ima veliko ljubezen in široko srce, bo vse, kar bere, dobrodušno sprejel in mlo sodil, kdor pa nima dovolj ljubezni, ali je v ozadju osebna ali skupinska sebičnost, bo pa v najbolj nedolžni stvari našel pohujšanje in nespamet.

Skušajmo se torej v življenju držati Omanovega pravila; jaz zase sem sklenil, da se ga bom in za njim ponavljam: Veste, meni ni mar, kaj kdo pravi o meni. Pa še Shakespearjev nasvet Hamletu priporočam: "Daj sluh vsakomur, redkim le svoj glas." "Poslušaj, kaj ljudje govore o tebi in o tem in onem, o tej in oni stvari, sprejmi pa vse to govorenje z veliko kritičnostjo, ne pristani takoj na vsako mnenje. Redkim daj svoj glas, svoj pristanek, da imajo prav, ko sodijo.

Vinska trgatve, ki jo je v soboto, 21. oktobra, priredil v naši dvorani cerkveni zbor, je lepo potekla, v zadovoljstvo vseh. O bisk je bil dober in kar je vinski trgatvi dalo še posebno prikupnost, so bili dobri Slovenci, ki so se zbrali iz najrazličnejših krajev. Precej jih je prišlo iz St. Catharines, nekaj iz Guelpha, Hamiltona, Burlingtona, Actona in iz mesta. Večina pa so seveda še vedno imeli naši župljani. Uresničili se je, kar smo napovedali: Kako lepo in prijetno je, kadar se dobri in pošteni Slovenci skupaj dobe. Županja je sicer nekoliko strogo sodila tiste, ki so grozdje kradli. No, pa žensko srce ne more ostati dolgo trdo. Nazadnje sta župan in županja s policijo vred mnogim spregledala krajo, da sploh videti niso hoteli prestopkov. Kdor je le kaj plačal, je rad dal, ker je vedel, da gre za cerkev. Polcija je bila tako dobra, da bi Ulčarjev Janezek dejal, da so bili kakor "zaresni" policaji. Ob zaključku vinske trgatve so bili tudi potrebni, da so odhajajoče mirili in priganjali domov. Kajti dobre volje je bilo toliko, da bi bili nekateri radi kar še ostali in vriskali in peli. Vsem, ki so k uspehu vinske trgatve kakorkoli pripomogli, prav prisrčna hvala. Upajmo, da bo drugo leto vinska trgatve še lepša, če nam radioaktivnost po eksploziji težkih Hruščevih bomb ne bo uničila celo grozdja in sladke vinske kaplje.

meni ni mar, kaj kdo pravi o meni. Pa še Shakespearjev nasvet Hamletu priporočam: "Daj sluh vsakomur, redkim le svoj glas." "Poslušaj, kaj ljudje govore o tebi in o tem in onem, o tej in oni stvari, sprejmi pa vse to govorenje z veliko kritičnostjo, ne pristani takoj na vsako mnenje. Redkim daj svoj glas, svoj pristanek, da imajo prav, ko sodijo.

Sicer to ne spada k newtorontskim novicam, pač pa so dragocene smernice za vse, ki novice pišejo, torej tudi zame. Velja pa seveda tudi za tiste, ki to, kar je napisanega, presoja. Zlatomašnik Oman je objavnim krasen zgled.

Vinska trgatve, ki jo je v soboto, 21. oktobra, priredil v naši dvorani cerkveni zbor, je lepo potekla, v zadovoljstvo vseh. O bisk je bil dober in kar je vinski trgatvi dalo še posebno prikupnost, so bili dobri Slovenci, ki so se zbrali iz najrazličnejših krajev. Precej jih je prišlo iz St. Catharines, nekaj iz Guelpha, Hamiltona, Burlingtona, Actona in iz mesta. Večina pa so seveda še vedno imeli naši župljani. Uresničili se je, kar smo napovedali: Kako lepo in prijetno je, kadar se dobri in pošteni Slovenci skupaj dobe. Županja je sicer nekoliko strogo sodila tiste, ki so grozdje kradli. No, pa žensko srce ne more ostati dolgo trdo. Nazadnje sta župan in županja s policijo vred mnogim spregledala krajo, da sploh videti niso hoteli prestopkov. Kdor je le kaj plačal, je rad dal, ker je vedel, da gre za cerkev. Polcija je bila tako dobra, da bi Ulčarjev Janezek dejal, da so bili kakor "zaresni" policaji. Ob zaključku vinske trgatve so bili tudi potrebni, da so odhajajoče mirili in priganjali domov. Kajti dobre volje je bilo toliko, da bi bili nekateri radi kar še ostali in vriskali in peli. Vsem, ki so k uspehu vinske trgatve kakorkoli pripomogli, prav prisrčna hvala. Upajmo, da bo drugo leto vinska trgatve še lepša, če nam radioaktivnost po eksploziji težkih Hruščevih bomb ne bo uničila celo grozdja in sladke vinske kaplje.

Vinska trgatve, ki jo je v soboto, 21. oktobra, priredil v naši dvorani cerkveni zbor, je lepo potekla, v zadovoljstvo vseh. O bisk je bil dober in kar je vinski trgatvi dalo še posebno prikupnost, so bili dobri Slovenci, ki so se zbrali iz najrazličnejših krajev. Precej jih je prišlo iz St. Catharines, nekaj iz Guelpha, Hamiltona, Burlingtona, Actona in iz mesta. Večina pa so seveda še vedno imeli naši župljani. Uresničili se je, kar smo napovedali: Kako lepo in prijetno je, kadar se dobri in pošteni Slovenci skupaj dobe. Županja je sicer nekoliko strogo sodila tiste, ki so grozdje kradli. No, pa žensko srce ne more ostati dolgo trdo. Nazadnje sta župan in županja s policijo vred mnogim spregledala krajo, da sploh videti niso hoteli prestopkov. Kdor je le kaj plačal, je rad dal, ker je vedel, da gre za cerkev. Polcija je bila tako dobra, da bi Ulčarjev Janezek dejal, da so bili kakor "zaresni" policaji. Ob zaključku vinske trgatve so bili tudi potrebni, da so odhajajoče mirili in priganjali domov. Kajti dobre volje je bilo toliko, da bi bili nekateri radi kar še ostali in vriskali in peli. Vsem, ki so k uspehu vinske trgatve kakorkoli pripomogli, prav prisrčna hvala. Upajmo, da bo drugo leto vinska trgatve še lepša, če nam radioaktivnost po eksploziji težkih Hruščevih bomb ne bo uničila celo grozdja in sladke vinske kaplje.

V novembru bo gotovo najvažnejša prireditev v naši dvorani ponovitev spevoigre: Zvezdica-zaspanka. Scenerijo bo oskrbel g. Vilko Čeketa, v petju in igranju pa je izvečal otroke preč. g. Tone Zrnec, C.M., in za njim ponavljam: Veste,

rana zelo akustična, bo užitek gledanja in poslušanja te igre še večji kot je bil v dvorani Marije Pomagaj. Naj zlasti družine z otroci ne zamude te prilike in pridejo to prelepo spevoigro gledat. Kajti to bo zadnja predstava in jo pozneje ne bodo več ponavljali. Tudi župljani iz župnije Marije Pomagaj so na igro lepo vabljani, dasi so jo nekateri že videli, vendar niti polovica še ne. Sicer bodo pa z obiskom podprli tudi svojo župnijo. Kajti čisti dobiček od te igre se bo delil na dvoje: polovico bo prejela šola pri župniji Marije Pomagaj, polovico pa naša slovenska šola. Igro bodo ponovili v naši dvorani prvo nedeljo v novembru, 5. novembra, ob 5. popoldne, Vsi, ki so v dvorani Marije Pomagaj to spevoigro videli, so o njej polni pohvale.

Sicer bo pa v novembru v naši dvorani še več drugih prireditev. Na prvem mestu je treba omeniti martinovanje, ki ga bo priredilo Društvo Najsvetejšega Imena Jezusovega, v soboto, 11. novembra, ob 8. zvečer. Čisti dobiček bo šel za novi društveni prapor, s katerim so možje in fantje prvič nastopili letos 1. okt. na velesajmskih prostorih ob priliki javne verske manifestacije z živim rožnim vencem. Možje in fantje so na lep prapor ponosni in so tudi lahko. A dobre stvari so tudi drage, zato ta njihova prireditev. Posebnost na tej prireditvi bo, da bodo najprej od 8. do 9. kazali zvočni film, ki nam bo pokazal zidanje cerkve Brezmadežne od njenih početkov do dneva blagoslovitve cerkve. Prizakan bo potek prvega banketa ob blagoslovitvi dvorane, prva kulturna predstava v dvorani: misterij Slehernik in potem zlasti potek blagoslovitve cerkve in banketa v dvorani. Mnogi bodo lahko se gledali na platnu in se smejali svojemu čudnemu ali pa tudi elegantnemu obnašanju, nekateri bodo celo sebe poslušali, kako pojejo in govore. Ta zvočni film pridejo lahko gledat tudi otroci v spremstvu staršev, le da morajo potem domov. Jaz že vem, da bom na filmu tako grd in da bo slabo še bolj to, kar bom v filmu govoril, zato sem kar zadovoljen, da bom tisti večer na misijonu v Windsorju, sicer bi me bilo preveč sram, ko bi se mi drugi ob gledanju filma smejali. Lepši bodo pa videti v filmu fantje in dekleta v narodnih nošah in belooblečene deklice, pa tudi naši postavniki možje in žene. Zato mora biti človek že presneto malo radoveden, da tega filma ne bi prišel gledat. Na Martinovanju bo spet igral nam priljubljeni Triglav kvartet pod spretnim vodstvom g. Lojzeta Riglerja.

Sicer bo pa v novembru v naši dvorani še več drugih prireditev. Na prvem mestu je treba omeniti martinovanje, ki ga bo priredilo Društvo Najsvetejšega Imena Jezusovega, v soboto, 11. novembra, ob 8. zvečer. Čisti dobiček bo šel za novi društveni prapor, s katerim so možje in fantje prvič nastopili letos 1. okt. na velesajmskih prostorih ob priliki javne verske manifestacije z živim rožnim vencem. Možje in fantje so na lep prapor ponosni in so tudi lahko. A dobre stvari so tudi drage, zato ta njihova prireditev. Posebnost na tej prireditvi bo, da bodo najprej od 8. do 9. kazali zvočni film, ki nam bo pokazal zidanje cerkve Brezmadežne od njenih početkov do dneva blagoslovitve cerkve. Prizakan bo potek prvega banketa ob blagoslovitvi dvorane, prva kulturna predstava v dvorani: misterij Slehernik in potem zlasti potek blagoslovitve cerkve in banketa v dvorani. Mnogi bodo lahko se gledali na platnu in se smejali svojemu čudnemu ali pa tudi elegantnemu obnašanju, nekateri bodo celo sebe poslušali, kako pojejo in govore. Ta zvočni film pridejo lahko gledat tudi otroci v spremstvu staršev, le da morajo potem domov. Jaz že vem, da bom na filmu tako grd in da bo slabo še bolj to, kar bom v filmu govoril, zato sem kar zadovoljen, da bom tisti večer na misijonu v Windsorju, sicer bi me bilo preveč sram, ko bi se mi drugi ob gledanju filma smejali. Lepši bodo pa videti v filmu fantje in dekleta v narodnih nošah in belooblečene deklice, pa tudi naši postavniki možje in žene. Zato mora biti človek že presneto malo radoveden, da tega filma ne bi prišel gledat. Na Martinovanju bo spet igral nam priljubljeni Triglav kvartet pod spretnim vodstvom g. Lojzeta Riglerja.

Sicer bo pa v novembru v naši dvorani še več drugih prireditev. Na prvem mestu je treba omeniti martinovanje, ki ga bo priredilo Društvo Najsvetejšega Imena Jezusovega, v soboto, 11. novembra, ob 8. zvečer. Čisti dobiček bo šel za novi društveni prapor, s katerim so možje in fantje prvič nastopili letos 1. okt. na velesajmskih prostorih ob priliki javne verske manifestacije z živim rožnim vencem. Možje in fantje so na lep prapor ponosni in so tudi lahko. A dobre stvari so tudi drage, zato ta njihova prireditev. Posebnost na tej prireditvi bo, da bodo najprej od 8. do 9. kazali zvočni film, ki nam bo pokazal zidanje cerkve Brezmadežne od njenih početkov do dneva blagoslovitve cerkve. Prizakan bo potek prvega banketa ob blagoslovitvi dvorane, prva kulturna predstava v dvorani: misterij Slehernik in potem zlasti potek blagoslovitve cerkve in banketa v dvorani. Mnogi bodo lahko se gledali na platnu in se smejali svojemu čudnemu ali pa tudi elegantnemu obnašanju, nekateri bodo celo sebe poslušali, kako pojejo in govore. Ta zvočni film pridejo lahko gledat tudi otroci v spremstvu staršev, le da morajo potem domov. Jaz že vem, da bom na filmu tako grd in da bo slabo še bolj to, kar bom v filmu govoril, zato sem kar zadovoljen, da bom tisti večer na misijonu v Windsorju, sicer bi me bilo preveč sram, ko bi se mi drugi ob gledanju filma smejali. Lepši bodo pa videti v filmu fantje in dekleta v narodnih nošah in belooblečene deklice, pa tudi naši postavniki možje in žene. Zato mora biti človek že presneto malo radoveden, da tega filma ne bi prišel gledat. Na Martinovanju bo spet igral nam priljubljeni Triglav kvartet pod spretnim vodstvom g. Lojzeta Riglerja.

Sicer bo pa v novembru v naši dvorani še več drugih prireditev. Na prvem mestu je treba omeniti martinovanje, ki ga bo priredilo Društvo Najsvetejšega Imena Jezusovega, v soboto, 11. novembra, ob 8. zvečer. Čisti dobiček bo šel za novi društveni prapor, s katerim so možje in fantje prvič nastopili letos 1. okt. na velesajmskih prostorih ob priliki javne verske manifestacije z živim rožnim vencem. Možje in fantje so na lep prapor ponosni in so tudi lahko. A dobre stvari so tudi drage, zato ta njihova prireditev. Posebnost na tej prireditvi bo, da bodo najprej od 8. do 9. kazali zvočni film, ki nam bo pokazal zidanje cerkve Brezmadežne od njenih početkov do dneva blagoslovitve cerkve. Prizakan bo potek prvega banketa ob blagoslovitvi dvorane, prva kulturna predstava v dvorani: misterij Slehernik in potem zlasti potek blagoslovitve cerkve in banketa v dvorani. Mnogi bodo lahko se gledali na platnu in se smejali svojemu čudnemu ali pa tudi elegantnemu obnašanju, nekateri bodo celo sebe poslušali, kako pojejo in govore. Ta zvočni film pridejo lahko gledat tudi otroci v spremstvu staršev, le da morajo potem domov. Jaz že vem, da bom na filmu tako grd in da bo slabo še bolj to, kar bom v filmu govoril, zato sem kar zadovoljen, da bom tisti večer na misijonu v Windsorju, sicer bi me bilo preveč sram, ko bi se mi drugi ob gledanju filma smejali. Lepši bodo pa videti v filmu fantje in dekleta v narodnih nošah in belooblečene deklice, pa tudi naši postavniki možje in žene. Zato mora biti človek že presneto malo radoveden, da tega filma ne bi prišel gledat. Na Martinovanju bo spet igral nam priljubljeni Triglav kvartet pod spretnim vodstvom g. Lojzeta Riglerja.

Sicer bo pa v novembru v naši dvorani še več drugih prireditev. Na prvem mestu je treba omeniti martinovanje, ki ga bo priredilo Društvo Najsvetejšega Imena Jezusovega, v soboto, 11. novembra, ob 8. zvečer. Čisti dobiček bo šel za novi društveni prapor, s katerim so možje in fantje prvič nastopili letos 1. okt. na velesajmskih prostorih ob priliki javne verske manifestacije z živim rožnim vencem. Možje in fantje so na lep prapor ponosni in so tudi lahko. A dobre stvari so tudi drage, zato ta njihova prireditev. Posebnost na tej prireditvi bo, da bodo najprej od 8. do 9. kazali zvočni film, ki nam bo pokazal zidanje cerkve Brezmadežne od njenih početkov do dneva blagoslovitve cerkve. Prizakan bo potek prvega banketa ob blagoslovitvi dvorane, prva kulturna predstava v dvorani: misterij Slehernik in potem zlasti potek blagoslovitve cerkve in banketa v dvorani. Mnogi bodo lahko se gledali na platnu in se smejali svojemu čudnemu ali pa tudi elegantnemu obnašanju, nekateri bodo celo sebe poslušali, kako pojejo in govore. Ta zvočni film pridejo lahko gledat tudi otroci v spremstvu staršev, le da morajo potem domov. Jaz že vem, da bom na filmu tako grd in da bo slabo še bolj to, kar bom v filmu govoril, zato sem kar zadovoljen, da bom tisti večer na misijonu v Windsorju, sicer bi me bilo preveč sram, ko bi se mi drugi ob gledanju filma smejali. Lepši bodo pa videti v filmu fantje in dekleta v narodnih nošah in belooblečene deklice, pa tudi naši postavniki možje in žene. Zato mora biti človek že presneto malo radoveden, da tega filma ne bi prišel gledat. Na Martinovanju bo spet igral nam priljubljeni Triglav kvartet pod spretnim vodstvom g. Lojzeta Riglerja.

Sicer bo pa v novembru v naši dvorani še več drugih prireditev. Na prvem mestu je treba omeniti martinovanje, ki ga bo priredilo Društvo Najsvetejšega Imena Jezusovega, v soboto, 11. novembra, ob 8. zvečer. Čisti dobiček bo šel za novi društveni prapor, s katerim so možje in fantje prvič nastopili letos 1. okt. na velesajmskih prostorih ob priliki javne verske manifestacije z živim rožnim vencem. Možje in fantje so na lep prapor ponosni in so tudi lahko. A dobre stvari so tudi drage, zato ta njihova prireditev. Posebnost na tej prireditvi bo, da bodo najprej od 8. do 9. kazali zvočni film, ki nam bo pokazal zidanje cerkve Brezmadežne od njenih početkov do dneva blagoslovitve cerkve. Prizakan bo potek prvega banketa ob blagoslovitvi dvorane, prva kulturna predstava v dvorani: misterij Slehernik in potem zlasti potek blagoslovitve cerkve in banketa v dvorani. Mnogi bodo lahko se gledali na platnu in se smejali svojemu čudnemu ali pa tudi elegantnemu obnašanju, nekateri bodo celo sebe poslušali, kako pojejo in govore. Ta zvočni film pridejo lahko gledat tudi otroci v spremstvu staršev, le da morajo potem domov. Jaz že vem, da bom na filmu tako grd in da bo slabo še bolj to, kar bom v filmu govoril, zato sem kar zadovoljen, da bom tisti večer na misijonu v Windsorju, sicer bi me bilo preveč sram, ko bi se mi drugi ob gledanju filma smejali. Lepši bodo pa videti v filmu fantje in dekleta v narodnih nošah in belooblečene deklice, pa tudi naši postavniki možje in žene. Zato mora biti človek že presneto malo radoveden, da tega filma ne bi prišel gledat. Na Martinovanju bo spet igral nam priljubljeni Triglav kvartet pod spretnim vodstvom g. Lojzeta Riglerja.

Franco začel znova preganjati DeGaullove nasprotnike

MADRID, p. — General Franco je dal zapreti štiri politične begunce iz Francije, ki vodijo francoske desničarske skrajneže v Alžiriji. Poslal jih bo v konfinacijo na Kanarske otoke. Nekaj drugih DeGaullovih nasprotnikov je pa konfiniral kar v španskih podeželskih mestih.

Za oba koraka se je odločil, da napravi uslugo De Gaulleu. V Franciji se namreč širijo glasovi, da se bodo francoski priseljenci v Alžiriji skupaj s tamošnjimi francoskimi četami zopet uprli DeGaulleu in da je le še vprašanje časa, kdaj bo upor izbruhnil.

Res je, da ima De Gaulle na svoji strani ogromno večino franskega naroda, toda niso zanj na bivši politiki, ne inteligenca in ne večina vojaških poveljnikov. Francija je torej dozorela za novo paniko, ki jo zadržuje samo neverjetno močna hladnokrvnost De Gaulle.

Oglašajte v "Amer. Domovini"

Sonce hladi bivališče
Strokovnjaki inštituta pri univerzi Queensland v Avstraliji so pokrili družinsko hišo s streho, ki vsrka skoraj vse sončne žarke. Ta toplota se potem spremeni v pogonsko energijo za hladilne naprave v stanovanju. Za bližnjo prihodnost napovedujejo industrijsko proizvodnjo zanimive novosti, ki se bo obnesla seveda na področjih z vročim podnebjem.

MALI OGLASI

Sobe se odda
4 sobe, moderne, vse udobnost, se oddajo. Kličite UT 1-3524. (212)

V najem
Pri W. 130 St., se odda 4 sobe v 2-družinski hiši, na novo dekorirano. \$65 mesečno ali pa v zameno za oskrbo šolskega otroka. CL 2-6339. (209)

Sobe se odda
Sobe se oddajo starejšima zakoncem brez otrok ali samcem. Vprašajte na 3233 W. 44 St., ali kličite WO 1-1261. (209)

Soba se odda
Majhna soba v St. Clairski okolici se odda starejši, mirni ženski. Si lahko tudi kuha. Pokličite UT 1-6638. —(209)

Naprodaj 2 akra lot
na cesti 306 v Chesterland. Delno zasajen z rdečimi malinami in jagodami, 40 mladih sadnih dreves, v ozadju 80 čevljev lepega gozda. Asfaltni dovoz na lot. Vodnjak globok 110 čevljev. Za informacije kličite RE 1-7267. —(25, 27, 31 okt)

Odda se
Krasna opremljena soba se odda poštenemu moškemu. Pokličite HE 1-6671. —(211)

6-sobno stanovanje
z gorkoto in vročo vodo, zgoraj na 7117 St. Clair Ave, oddamo. Kličite telefonično EN 1-4423 ali pridite,

Karel Mauser:

LJUDJE POD BIČEM

III del.

Plivkanje njegove čutnosti mu ni pustilo dovolj časa, da bi se stvarjem, ki jih je započel približal z razumom. Vse je prepuščal naključju. Bil je človek trenutkov, ki jih je tiščal k sebi kakor odtrgane rože. Ko so pričeli veneti, jih je spuščal iz rok, drugega za drugim. Nikoli ni znal ustvariti celote, prepuščal se je času kakor tisoči drugih.

Ni hotela soditi, toda tisto srečanje na stopnicah s črno stvarico, ko je bila v Bregarjevi pisarni, je vendar ostalo v njej. Celo njeno ime, ki ga je slišala iz Bregarjevih ust, si je zapomnila. Lidija. Občutek čudne negotovosti je ostal v njej vse od tistega hipa, ko je zvedela od Bregarja samega za usodo prvega Natašinega moža. Ustrelil se je. Zrelil možje se ne streljajo tja v en dan.

Med Bregarjem in Natašo je ostal obup mrtvega človeka, ki ni mogel preprečiti Bregarjevega načrta. Bregar je dobil, kar je želel dobiti, toda pridobljena stvar mu je zdaj ravno zavoljo zveze z mrtvim pričela presedati. Imel je ukra-

deno blago. Večne seje so bile priljubljen izgovor za pozno izostajanje in Nataša je to čutila. Njeno čudno, histerično čakanje je polnilo Nežo z neznanstveno muko in Natašino bedno poskušanje prinesiti pred njo drobce zveržene preteklosti, je bilo podobno hlipanju tepenega otroka.

Zivljenje, je mislila zdaj Neža, kako strašno se je spremenilo v teh letih, kako okrutno sebično je postalo. Mnogi bi v starih kolovozih ostali dobri ljudje, v novih so se zgubili. S trpečim ganotjem se je dotaknila lastnega življenja in življenja sester. Stara sestra Jožefina ni mogla dojeti, da se je vse spremenilo. Umrla je z blaženim nasmehom, da se je življenje končalo. Sestra Anzelma je bila edina, ki se je zvrzla. Vedno je bila trmasta in uporna, zdaj se je udinjala novim ljudem in se norčuje iz starega življenja. Nekaj sestra je odšlo v Srbijo, nekaj se jih je vrnilo k sorodnikom. Druge se mučijo kakor mrtvile po hudem nalivu.

Vstala je in odšla na hodnik gledat na uro. Dve zjutraj. Skoz motno steklo vrat je brlela motna svetloba iz druge sobe. Nič se ni premaknilo, v strašni negibnosti je molčal hodnik, le sekundni kazalec na uri se je s čudnim utripanjem poganjal naprej.

Tiho se je vrnila nazaj. Sredi molitve je zaslišala dež, ki ga je veter prinesel v okna. Nato so prišli koraki bolniške sestre. Neža jih je slišala, spustila rožni venec v žep in čakala.

— Vse v redu, tovarišica? — Do zdaj vse, počasi se vrača k zavesti. — Bila je težka operacija — je rekla. — Zelo težka — je tiho rekla Neža.

— Vi ste služkinja pri tovarišici Bregarjevi, kajne? — Da — je rekla preprosto. Bolniška sestra se je sklanjala nad bolnico in jo božala po obrazu.

— Zelo lepa ženska je morala biti — je rekla. — Še vedno je lepa — je rekla Neža. Zelela je, da bi

obisk odšel, ker se je Nataša pričela premikati.

— Ji močite ustnice? — Močim — je rekla trudno. — Doktor Petran mi je rekel, da se razumete na postrežbo. Sicer pa, če bi potrebovali pomoč, me lahko pokličete. V sosednji sobi sem. Siromak, ki so ga operirali pred Bregarjevo, ne bo obstal. Dva krat sem že morala klicati dežurnega zdravnika. — Odhajala je in Neža jo je spremila do vrat.

— Zunaj dežuje — je rekla. Zehalo se ji je. Ko je Neža zaprla vrata, se je oddahnila. Zelela je biti z Natašo sama, sama z vso mrtvo preteklostjo, ki ji ni bilo pomoči.

— Virginia — je nenadoma rekla Nataša. Vzdignila se je in sklonila tako globoko nad njo, da se je dotaknila njenih lic.

— Vse je dobro, Nataša. Ali me poznas? — Neža — je dahnila. — Počakaj, obrišem ti ustnice. Žejna si. — Previdno in ljubeče je potegovala vato preko ustnic in preden je vato vrgla v košek jo je poljubila na lice.

— Blaža ni? — je šepnila. — Zjutraj pride, Nataša. Zdaj je ura komaj tri zjutraj. Strašno dolgo si bila v nezavesti. Ali slišiš dež? — Gledala je vanjo kakor da prisluškuje.

— Dež — je rekla počasi. Neži se je zdelo, da še vedno premišljuje kaj beseda pomeni. Ni se še povsem znašal, se vedno je lovila misli po motni gladini, ki jo je v njej pustila narkoza. Vendar je bila Neža vesela, da ni povračala, kar se tako rado zgodi.

Na mah je Neža čutila, da je ženska, da ni samo sestra z belim kornetom in s suho dušo. Zvezana je s tem bednim bitjem v obvezah na poseben način. Mar ni trepetala ves čas, kar je bila Nataša na operacijski mizi? Če bi umrla med operacijo. S svojo sestrsko dušo je v grozi tipala za Natašino usodo. Bregar ni omenil duhovnika, Nataša tudi ne. Kakor bolna, drobna živalica je odšla skoz vrata, nad katerimi je ostal samo napis: Salus infirmorum.

Iz želje, da bi vendarle mogla narediti še kaj dobrega, se je udinjavala v družine, ki so rasle v novem duhu. Tudi k Bregarju ni odšla na slepo, natančno je precehala, kje bi mogla biti v korist. Saj je bilo vse le bedno poskušanje, toda prav to poskušanje jo je držalo na površju.

Ali bo zmogla, ali bo mogla ostati do konca in gledati razpadanje tega bednega telesa in trganje vezi, ki še vežejo Bregarja z Natašo? Gledati in molčati in trgajoče vezi privozovati na tisto, kar je v Nataši mrtvo. Ali bo zmogla? Ko se je pričelo daniti, je Nataša obrnila glavo proti njej in Neža se je spustila na

kolena, da je mogla biti s svojim obrazom čisto pri njenem.

— Dež slišim — je rekla. — Že dolgo gre, Nataša. — Držala jo je za roko. — Kaj delaš, Neža? — Molila sem zate — je rekla šepetaje, z ustnicami skoraj čisto pri njenem ušesu. — Molila — je rekla tiho. Nato je skušala obrniti oči proti oknu.

— Dani se, Neža. — Da — je rekla Neža. — Mislim, da bo Bregar kmalu prišel. — Zdaj je postajala trudna in ko se je skopala pokonci in sedla nazaj na stol je čutila, da jo pečejo oči.

— Ali bom umrla? — je šepnila Nataša. — Zdaj je že mimo — je trudno rekla Neža. Še vedno jo je držala za roko in lovila utrip žile.

Bregar je prišel okoli sedmih. Neža je umaknila stol in odšla proti vratom. Tiho Natašino šepetanje je bilo podobno joku. — Neža, zdaj pojdite domov in ležite. Kosila ni treba pripravljati. Jaz ostanem tu,

dokler ne pride zdravnik. — Bregarjev glas je bil plašen, brez sile in ko se je Neža vrnila k postelji, da bi se poslovila od Nataše, je videla, da je Blazjev obraz čudno prsten in medel. Oči v črnih kolobarjih so bile motne.

— Zvečer spet pridem, Nataša — je rekla. Sklonila se je, jo poljubila na lice in ko je šla po hodniku, so se ji pred očmi utrinali svetli in temni krogi. Tako dolgo je že, kar ni bila več sestra.

Zunaj je prišlo in goli kostanji so čudno sluzavi stali ob poti. Zravnana je šla skozi izhodno vrata, se za hip ustavila v cerkvi Sv. Petra in nato utonila med ljudmi, ki so odhajali na delo.

Natašino bivanje v bolnici je v Bregarjevo vilo prineslo, čudno svojsko občutje. Bregar se je zaprl v svoj svet, Neža v svojega in nihče ni upal prestopiti nevidne meje, ki jo je začrtala Natašina bolezen. Pred obema so stala dejstva, ki sta jih reševala vsak na svoj način in vendar sta isto-

časno oba vedela, da bo nekoč prišlo do tragičnega konca.

Pričela se je med njima tiha borba, ki je ni bilo moč videti in vendar sta jo oba čutila.

Obiske pri Nataši sta uredila tako, da nikoli nista šla skupaj. Bregar je odšel navad-

no po kosilo, Neža po večerji. Bregar je prihajal k sebi. Ulovil je spet svoje ravnotežje, ki je bilo sicer vedno šibko, toda pred Nežo je kazal trdnost.

(Dalje prihodnjič.)

Oglašajte v "Amer. Domovini"

MULLALLY FUNERAL HOME
ZRAČEVALNI SISTEM AMBULANČNA POSLUGA
POGREBI OD \$200.00 NAPREJ
365 East 156th Street KEnmore 1-9413

GRDINA POGREBNI ZAVOD
1053 East 62 St. . . . 17002 Lakeshore Blvd.
Pokličite podnevi ali ponoči
HEnderson 1-2088 KEnmore 1-6300
Moderno podjetje — Zinerne cene

Draga nevesta!
Poročni dan naj bi bil najsvetejši, najveselejši in najlepši dan Tvojega življenja.

Poročna vabila, s katerimi boš povabila k temu velikemu dogodku svoje sorodnike, prijatelje in drage znance, so največje važnosti.

Poročne predpriprave zahtevajo ogromno časa in skrbi.

Pridi k nam in izberi poročna naznanila iz pravkar dospelih najnovejših katalogov, najmodernejših vzorcev, oblik, papirja in črk.

Naše cene so zmerne, postrežba uslužna.

Na svidenje!

AMERIŠKA DOMOVINA
6117 St. Clair Ave.
Cleveland 3, Ohio

Making your city a better place to live, work and raise a family—
the result of a **GROWING** Savings and Loan business
4%
ST. CLAIR SAVINGS
Three Convenient Locations...
813 East 185th St.
25000 Euclid Ave.
6235 St. Clair Ave.
Cleveland, Ohio

Sedeminšestdeset let
nudi KSKJ ljubeznjivo bratsko pomoč svojim članom in članicam, vdovam in sirotam, v slučaju bolezni, nesreče ali smrti.

KRANJSKO KATOLIŠKA SLOVENSKA JEDNOTA

Najstarejša slovenska podporna organizacija v Ameriki
Premoženje: \$13,500,000.00
Število certifikatov: 43,000

Ce hočeš dobro sebi in svojim dragim, zavaruj se pri najboljši, pošten in nadsolventni podporni organizaciji —

KRANJSKO SLOVENSKI KATOLIŠKI JEDNOTI

kjer se lahko zavaruješ za smrtnino, razne poškodbe, operacije, proti bolezni in onemoglosti.

K. S. K. JEDNOTA sprejema pod svoje okrilje moške in ženske od 16. do 60. leta; otroke pa takoj po rojstvu in do 16. leta.

K. S. K. JEDNOTA izdaja najmodernejše vrste certifikate za odrasle in mladino od \$500.00 do \$15,000.00.

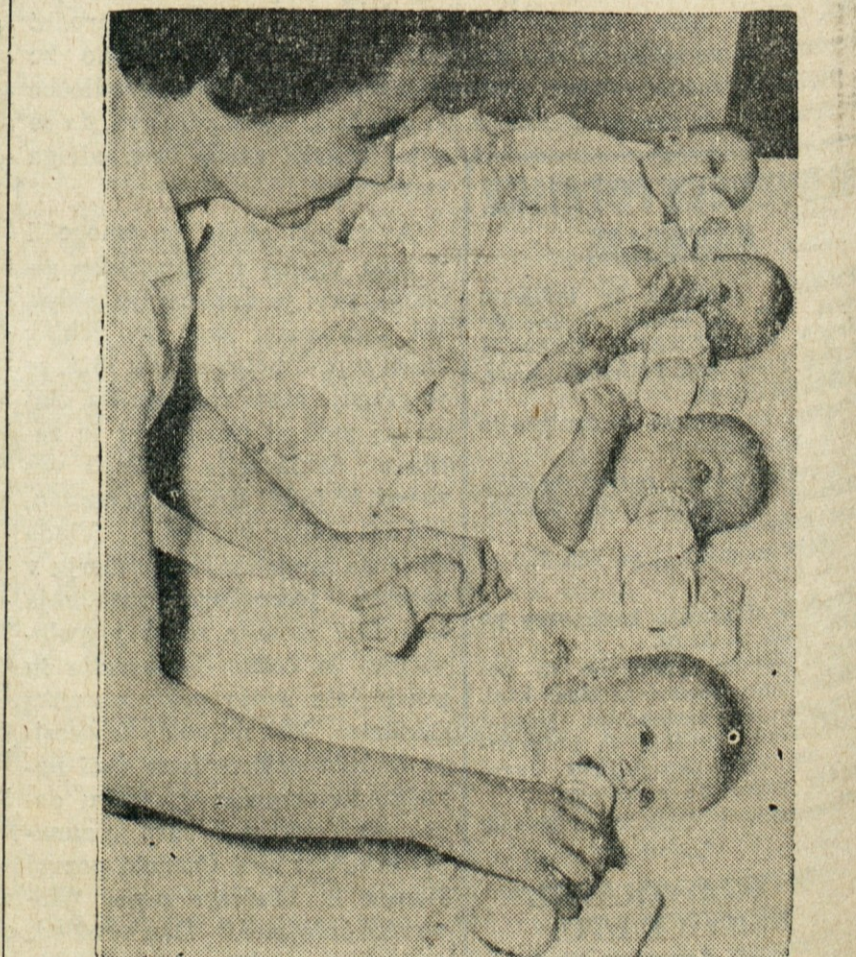
K. S. K. JEDNOTA nudi tri načrte operacijskih podpor do vsote \$400.00.

Ako še nisi član ali članica te mogočne in bogate katoliške podporne organizacije, potrdi se in pristopi takoj — bolje danes kot jutri!

STARSI, VPISITE SVOJE OTROKE V KSKJ!

Za pojasnila o zavarovalni vprašajte tajnike ali tajnice krajevnih društev KSKJ ali pa pišite na:

GLAVNI URAD
351-353 No. Chicago St. Joliet, Ill.

NA TEKOČEM TRAKU! — Mrs. Raymond Feyre v Holyoke, Mass., je položila svoje pol leta stare četvorčke v enako lego, ko jim daje hrano. Poleg četvorčkov ima še šest drugih otrok, med njimi dvojčka.

CHICAGO, ILL.

REAL ESTATE FOR SALE

2 Story Brick — BY OWNER
6 room, 3 bdrms. Mod. kitchen. Tile bath. New 2 car gar. Auto. oil heating. 3 air cond. 4145 N. Troy. IN. 3-3734. (210)

BY OWNER
Extra large 3 bedroom brick ranch, w-w carpeting, gas radiant heat, panelled basement. Overhead sewer. Alum s&s, patio, 2 car garage. Nr. Everything. 10505 S. Drake. BE 8-2597. (210)

WESTERN SPRINGS—
Open Sunday.
Deluxe ranch and bi-levels. Full bsmt. Built-in ovens & range. Displ. Fin. rec. rm. Side dr. 1½ baths. 2 blks. from sch. Inspect at Ogden & Hampton. \$27,500 up. Phone 259-3842 or 358-6578. (210)

HOMWOOD
St. Joseph's
Owner transferred. 3 bedroom bi-level, 1½ baths, oak cabinet kitchen with built-ins, panelled recreation room with fireplace, 2 car garage. Many extras.
1401 Hillview Rd. SY 8-8613 (210)

DES PLAINES— Owner must sell now. Immed. occup. Spac. 3 bdrm. face brk. ranch. Will consider all offers. Open Sat.-Sun. 1-6 Wkdays, by appt. Mid \$20's. HE. 9-0084. (210)

HOMETOWN
By Owner
3 bedroom duplex. Close to Our Lady of Loretto Parish, 1½ car garage. Gas heat. Schools, transportation. Hometown Shopping area nearby. Ideal for children. Shown by appt. \$15,500. GA. 3-9089. (210)

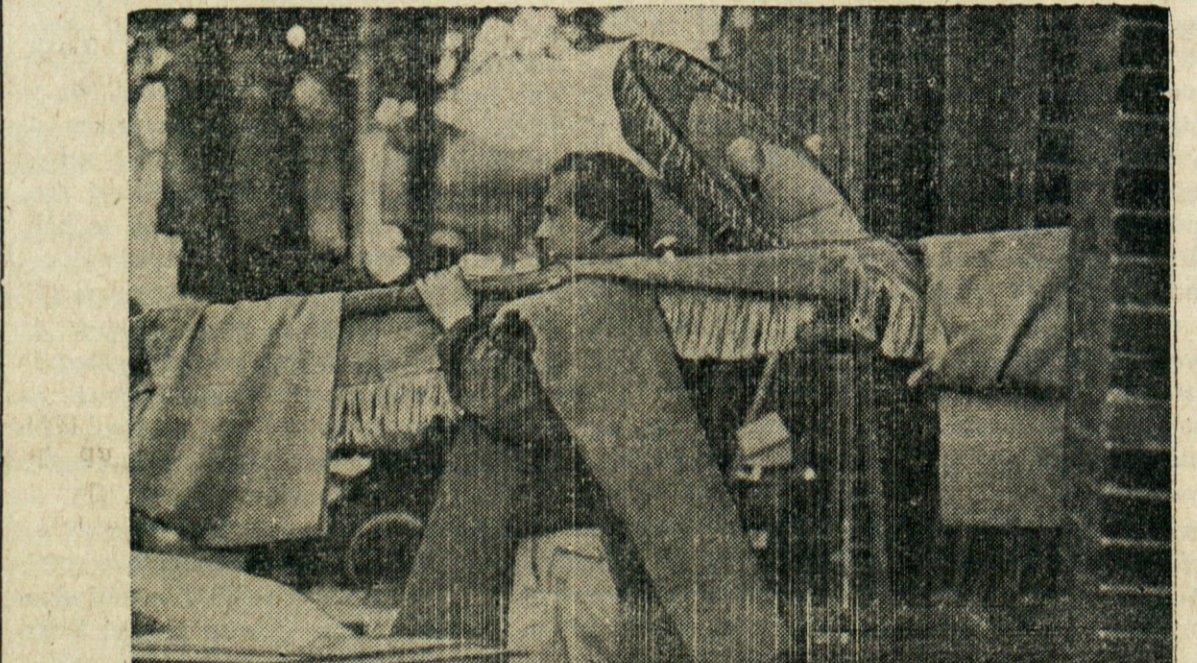
HOUSEHOLD HELP
Neighborhood Woman for Housework and ironing. Must like children. 5 day week. Skokie. YO. 6-9431.

BUSINESS OPPORTUNITY
GROCERY — Frozen foods. School supplies. 4 room flat. Oil heat. Rent \$85. LA. 1-8409. (210)

CHICAGO, ILL.

HELP WANTED—FEMALE

OPPORTUNITY FOR GENERAL DUTY REGISTERED NURSES for
BRET HARTE HOSPITAL (TB and Geriatrics) in central California in Mother Lode. Starting salary \$376 per month increasing to \$433.
ALSO
(1) **MEDICAL LAB TECHNICIAN** for San Joaquin General Hospital, Stockton, California Salary to \$400 per month. 40 hour week, merit increases, liberal personnel policies. O.A. S.I. and retirement plan. 11 holidays, vacation, and sick leave benefits. Write, wire or call HO 4-7651. Dr. Louis M. Barber Administrator
San Joaquin General Hospital Stockton, California (210)

SELITEV — Prebivalec Vzhodnega Berlina, ki je živel blizu meje, je naložil zavoso in zvito preprogo na eno ramo, električno svetilko na drugo ter se napolil iskat novega bivališča, pro so ga rdeče oblasti poglale iz starega.